

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 851

van **MAURITS VANDE REYDE**

datum: 31 augustus 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Personen met een beperking - Woon- en leefkosten

Mensen met een beperking die in een voorziening verblijven, zouden steeds minder geld overhouden voor persoonlijke uitgaven. Als reden hiervoor wordt aangehaald dat ze sinds 1 januari 2021 in alle voorzieningen woon- en leefkosten betalen op maandbasis en niet, zoals vroeger, op dagbasis. Daardoor betalen ze ook voor dagen dat ze niet aanwezig zijn in de voorziening (als ze in het weekend naar huis gaan, als ze op kamp of op vakantie gaan). Daardoor zouden minder middelen resteren voor persoonlijke uitgaven en eigen vrijetijdsbestedingen. Ook het maandelijks zakgeld van 190 euro is weggefallen.

1. Wat zijn het gemiddelde kosten per maand van de woon- en leefkosten voor personen met een beperking die verblijven in een voorziening?
2. Wat waren de gemiddelde kosten voor personen met een beperking toen die werden berekend op basis van dagbijdragen en individuele supplementen, in 2019 en 2018?
3. In hoeveel voorzieningen betalen personen met een beperking sinds de invoering van de woon- en leefkosten meer dan voordien?
4. In hoeveel voorzieningen betalen personen met een beperking sinds de invoering van de woon- en leefkosten minder dan voordien?
5. Wat is het percentage van personen met een beperking dat in staat is om met het inkomensvervangende tegemoetkoming de woon- en leefkosten te financieren sinds de invoering van het nieuwe systeem?
6. Wat was de ratio legis voor de afschaffing van het zakgeld?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 851 van 31 augustus 2021

van **MAURITS VANDE REYDE**

1. Er is geen reglementaire basis om zorgaanbieders te verplichten om de hoogte van de woon- en leefkosten kenbaar te maken aan het VAPH. Het VAPH beschikt dus ook niet over cijfers dienaangaande. Uit een onderzoek (De gevolgen van de omschakeling naar woon- en leefkosten en de wijze waarop de vergunde aanbieders van collectieve zorg en ondersteuning deze omschakeling doorvoeren) dat nog moet vrijgegeven worden kunnen we toch al afleiden dat veel zorgaanbieders acties ondernemen om ervoor te zorgen dat de woon- en leefkosten betaalbaar zijn. In een vervolgonderzoek (Evaluatie persoonsvolgende financiering en betaalbaarheid zorg binnen PVF - De impact van de woon- en leefkosten op de PVF-gebruiker) dat in juli 2021 is gestart worden specifiek mensen met een handicap bevraagd omtrent de betaalbaarheid van woon- en leefkosten in relatie tot hun inkomen. Hierbij is er ook speciale aandacht voor mensen die in het verleden gebruik maakten van het gewaarborgd inkomen.
2. Voorafgaand aan de uitrol van de persoonsvolgende financiering werden de voorzieningen voor volwassenen reeds ondergebracht in een meer regelluw kader: het Flexibel Aanbod Meerderjarigen (FAM). In dit kader (stapsgewijze ingevoerd en veralgemeend in 2016) werden de exacte bedragen van de bijdragen niet meer opgevraagd. Bovendien heeft het VAPH nooit beschikt over de cijfers met betrekking tot toegestane supplementen bovenop de wettelijke bijdrage.
3. Gelet op het antwoord op de twee eerste vragen, kan er geen antwoord gegeven worden op deze vraag.
4. Gelet op het antwoord op de twee eerste vragen, kan er geen antwoord gegeven worden op deze vraag.
5. Het VAPH beschikt niet over gegevens van inkomens en gevraagde woon- en leefkosten. Mogelijks kan het lopende onderzoek hierover meer inzichten verschaffen, maar het onderzoek heeft niet als doelstelling om een sectorbrede analyse te doen.
6. De ratio legis van het afschaffen van het zakgeld hangt samen met de overstap van de wettelijke bijdragen naar het systeem waarbij de persoon met een handicap zelf instaat voor de eigen woon- en leefkosten. In het vroegere systeem moesten de gebruikers een bijdrage betalen die afhankelijk was van hun inkomen. Er was geen enkele relatie tot de werkelijke kost. Personen met een hoog inkomen betaalden dus veel meer dan personen met een laag inkomen; bij deze laatsten werd het lage inkomen nog gecompenseerd doordat ze dan niet de volledige bijdrage moesten betalen. Het gewaarborgd inkomen werd voorzien om ervoor te zorgen dat deze personen met een handicap voldoende middelen konden besteden aan eigen uitgaven (kledij, vrijetijd, medicatie,...). Dit systeem werd ervaren als niet billijk en tegengesteld aan de geest van de persoonsvolgende financiering. Bij de persoonsvolgende financiering gaan we ervan uit dat personen met een handicap zelf kiezen welke ondersteuning ze wensen. Ze kunnen instappen in een voorziening, maar ze kunnen eveneens kiezen om zelfstandig te wonen met ondersteuning, of in kleine groepswoningen. Hierbij zou het uiterst merkwaardig zijn dat het aard van de organisatie van de ondersteuning bepalend zou zijn voor het inkomen van de persoon met een handicap. Voor mensen die hun

ondersteuning bijvoorbeeld organiseerden met een PAB of met begeleiding woonden was er immers geen gewaarborgd inkomen of socio-culturele toelage.

We gaan ook steeds meer uit van een inclusieve samenleving, waarbij de persoon met een handicap dezelfde rechten, maar ook plichten heeft als andere burgers. Andere burgers moeten ook instaan voor de eigen woon- en leefkosten. Als we bovendien de vergelijking maken met personen die geen gebruik maken van een voorziening, maar zelfstandig wonen met begeleiding, hetzij via RTH, hetzij door inzet van hun persoonsvolgend budget, moeten we vaststellen dat zij, net zoals vele andere personen met een vervangingsinkomen, het ook moeilijk hebben om rond te komen. In het vroegere systeem had de persoon die met eenzelfde laag inkomen (bv. loon beschutte werkplaats) in de voorziening verbleef meer bestedingsmogelijkheden dan een persoon met een gelijkaardige ondersteuningsnood die koos om zelfstandig te wonen.

Ook als we willen aansturen op deinstitutionalisering is het niet logisch dat het financieel voordeliger is om in een collectiviteit te gaan wonen, dan indien de persoon met een handicap zelf voor zijn wooninfrastructuur instaat (huur of eigendom).

Bij de overstap naar de persoonsvolgende financiering werd er daarom bewust voor geopteerd om het systeem van de wettelijke bijdragen inclusief het gewaarborgd inkomen en de socioculturele toelage te verlaten. Voor een aantal personen met een handicap heeft dit trouwens geleid tot een verbetering van hun situatie doordat ze (omwille van een iets hoger inkomen) nu minder moeten bijdragen aan woon- en leefkosten dan de wettelijke bijdrage bedroeg. Dit systeem geeft de gebruiker meer keuzemogelijkheden dan vroeger en het zal ook duidelijker zijn waarvoor hij betaalt. Met het systeem van woon- en leefkosten is het bijvoorbeeld mogelijk om bij de kostprijsbepaling rekening te houden met de kenmerken van de wooninfrastructuur of de geboden diensten.

Niettemin blijft de financiële leefbaarheid een aandachtspunt. Waar nodig moet beroep gedaan worden op het OCMW. Ik zal ook niet nalaten om op het federale niveau te pleiten voor een verbetering van de financiële situatie van personen met een handicap.